

Коваленко Н. Д.

Кам'янець-Подільський національний університет імені Івана Огієнка

Мозолюк О. М.

Кам'янець-Подільський національний університет імені Івана Огієнка

СТАРΟΣЛОВ'ЯНІЗМИ У ТВОРІ «СИНІЙ ЗОШИТ. АРКУШІ ДНІВ СВІТЯЩИХ» МИРОСЛАВА ДОЧИНЦЯ

У статті досліджено старослов'янські, що виділяються за фонетичними й словотвірними ознаками, в книзі «Синій зошит. Аркуші днів світлящих» Мирослава Дочинця як джерело стилістичного забарвлення та розширення експресивно-виражальних можливостей компонентів тексту.

Проблематика й мова творів Мирослава Дочинця, сучасного західноукраїнського письменника, зацікавлюють філологів своєрідністю та виразною індивідуальністю, де через слово зберігається історична пам'ять народу, мовно-культурні особливості нації. У творі «Синій зошит» виявлено старослов'янські, які й досі зберігають південнослов'янські риси, найголовніші з них – це фонетичні й словотвірні.

Використання старослов'янських, переважно абстрактних назв, в аналізованому творі додає прадавнього, а отже, мудрого й величного в потрактуванні простих, але таких важливих істин. Виокремлена лексика біблійного змісту з префіксами все- (всевидячий, Всевишній, вселюдний, вселюдський, всеочищаючий, всепоглинаючий), пре-, при- (пречистий, Пречиста, предивний, прилюбний, прилюбна, прилюбне, суфікса -тель (Вчитель (Бог, Ісус), навчитель, спасителі, цілитель) є теж яскравою стилістичною рисою досліджуваного твору, що надає урочистості й духовної настанови, прославляючи любов до Бога й людини.

Назви осіб, створені за старослов'янськими моделями із суфіксами -иц-, -ниц- (вдовиця, облюблениця, родильниця, подружниця), виконують особливу стилістичну функцію, надаючи розповіді урочисто піднесеного звучання, засвідчують шановне ставлення до жінки.

Старослов'янські чи слова, утворені за зразком старослов'янської мови, засвідчують процес переходу лексики з пасивного стану в активний, слугують стилістичним засобом надання розповіді особливого божественного, а отже, переконливого й настановного звучання, урочистості, мудрого й величного в потрактуванні простих, але важливих для людини істин.

Ключові слова: *лексика, стилістична функція, старослов'янський, фонетична риса, словотвірна риса, М. Дочинець.*

Постановка проблеми. Старослов'янська лексика завжди викликала зацікавлення в лінгвістів не лише джерелом збагачення лексичного складу української та інших слов'янських мов, а й стилістичним забарвленням, розширенням експресивно-виражальних можливостей; привертала й зараз привертає увагу своїм особливим звучанням, «високим стилем», про що свідчать прозові й поетичні твори класиків української літератури й сучасних митців слова.

Аналіз останніх досліджень і публікацій. Духовна культура українського народу значною мірою сформувалася під впливом конфесійної літератури, писаної високим (духовним) стилем – старослов'янською мовою, яка стала для україн-

ців «першим словесним виразом найвищих духовних цінностей – християнського віровчення» [1, с. 5], влилася в живий потік української мови у творах багатьох письменників ХІХ–ХХІ ст.

Вивченню старослов'янських у художніх текстах присвятили свої праці такі науковці, як С. В. Зінченко [5], С. І. Корнієнко [6; 7; 8; 9], Т. В. Мороз [11], Т. А. Нестеренко [12], В. Д. Семиряк [13], І. Г. Тимошик [14] та інші. Їхні спостереження доводять, що старослов'янські й українські слова мають однакове право на існування. Окрім того, старослов'янська лексика вживається для індивідуалізації мови персонажів, досягнення гумористичного чи іронічного ефекту, надання особливої патетики у звучанні, відбиває просто-

рову й часову глибину літературної норми, створює відповідний колорит. Щоправда, чимало старослов'янizmів у творах українських письменників виконує лише номінативну функцію.

Проблематика й мовна палітра творів Мирослава Дочинця – сучасного західноукраїнського письменника, лауреата премії імені Тараса Шевченка з літератури (2014 р.) – зацікавлюють філологів своєю рідністю та виразною індивідуальністю, де через слово зберігається історична пам'ять народу, мовно-культурні особливості нації. Особливо детально, наприклад, лінгвокультурологічний аспект фразеології творів М. Дочинця дослідила М. Ю. Яцьків [16], розглянувши фраземи як специфічні мовні знаки, засоби зберігання та передавання культурної інформації. Старослов'янizmи у творчості письменника ще не були предметом дослідження науковців.

Постановка завдання. Мета нашого дослідження – виявити й схарактеризувати вживання старослов'янizmів, що виділяються за фонетичними й словотвірними ознаками, в книзі «Синій зошит. Аркуші днів святих» Мирослава Дочинця.

Метод суцільної вибірки лінгвістичних фактів уможливив урахування цінного й правдивого матеріалу для вияву номінацій, їх трансформацій, семантичних різновидів. Методика дослідження мовних даних, здійснених на матеріалі художнього тексту, є системою дослідницьких етапів, спрямованих на виявлення стилістичних можливостей старослов'янizmів, їх особливостей у творчій образності.

Виклад основного матеріалу. Як зазначає М. Дочинець, у кожній книзі своя доля, свої дороги, свої мандри, адже справдешня книга – це окремий від автора світ, письменники – «яко ті блаженні, що ганяються за мрією і обнімають тіні» [4, с. 5], а мова – «то незримий дух, що живе між землею і небом і пов'язує, кріпить душі» [3, с. 217–218]. Його твори – це свідчення про карпатський дух, обрамлені предковичною таїною, просякнуті мудрістю пращурів, глибиною міркувань, щирим, добрим словом, наповнені величезною любов'ю до природи й людини.

Кожна сторінка «Синього зошита», зшитка «аркушів днів святих», – це нові знання та досвід; це філігранне мовне полотно – чи то одкровення, чи то сповідь, порада, чи заувага для будь-кого, хто вміє чути й прислухатися, хто відчуває барви, навіть відтінки художнього слова, його непереможну силу й бездонну глибочинь. Спостереження за мовою творів М. Дочинця засвідчили

активне вживання архаїзмів, історизмів, а особливо – діалектизмів і старослов'янizmів.

Лексика старослов'янської мови, як і будь-якої іншої, за своїм походженням неоднорідна. Найдавніший шар – це слова, які дійшли через праслов'янську ще з праїндоевропейської мови. Крім спільнослов'янської лексики, старослов'янські пам'ятки мають чимало запозичень, які з'явилися внаслідок перекладу з грецької [10, с. 72–73] та латинської мов, калькування, а також міжмовних контактів. За спостереженнями Г. А. Хабургаєва, до старослов'янського словникового складу належить багато слів, які безпосередньо пов'язані із «живим слов'янським мовленням епохи перших перекладачів» [15, с. 112]. Подібні міркування має й дослідниця Л. П. Гнатюк, котра зауважує, що кожна жива слов'янська мова має багато архаїзмів, які й змалюють правдивий стан старослов'янської мови [2, с. 235–236].

Дослідження щодо використання старослов'янських лексем у художній літературі дозволяють окреслити їхній функційний статус в українській літературній мові, оскільки вони є одним із джерел її лексичного збагачення та стилістичного урізноманітнення [5] і викликають зацікавлення як у лінгвістичному, так і в історичному й культурологічному аспектах [6].

У творі М. Дочинця «Синій зошит» виявлено старослов'янizmи, які й досі зберігають свої південнослов'янські риси. Безперечно, найголовніші з них – це фонетичні й словотвірні.

Насамперед проаналізуємо виявлені старослов'янizmи за фонетичними ознаками:

1. Неповноголосні звукосполучення [ра], [ла], [ре] відповідно до українських повноголосних [оро], [оло], [ере]: *храмина, брань, вражіння, здравиця, прах, златоуст, сластність / сластность, сласть, слада, древо. – Увесь огром мого знаття і незнаття, усі комори мудроців і храмина стягненого духу кільчатся, як дуб у жолуді... [4, с. 7]; Чоловік мав густе слово. Любив казати застольну здравицю [4, с. 51]; Я не златоуст. І тим більше – не письменець [4, с. 77]; Тими ступенями зросту ми піднімаємося від захоплення, через любування, сластність, кохання – до Любови [4, с. 11]; Пригадую, я захопився, вився словесами **по древу** в небо... [4, с. 68] та інші.*

2. Звукосполучення [ра] на початку слова перед наступним приголосним відповідно до східнослов'янського [ро]: *раб, рабство, рабський. – Що є людина? Цар, раб, черв, бог. Усе в одному [4, с. 132]; Ніколи, навіть у крайній нужді, не продавався в рабство... [4, с. 128];*

Чи не від слова «робота» походить давнє слово «роб», **раб** по-нинішньому? [4, с. 146]; *Пристосовуйся, та не до рабської подоби* [4, с. 82].

3. Сполучення приголосних звуків [жд], якому на місці праслов'янської сполуки *dj в українській мові відповідає [ж]: *кождей, кожда, кожде, нужденний, нужда, страждання*. – *Се – безкінечний путь усіх і кождого* [4, с. 17]; *Радування можна знайти в кожній роботі* [4, с. 21]; *І тоді я вздрів його – нужденного скрипала в задубілій сорочці...* [4, с. 63]; *Видів стійких в опорі болю, не зломлених муками і терплячих, красивих та гідних у смиренности, видів мовчазно-мужніх, навіть таких, що приймали страждання радісно, як святі* [4, с. 65]; *Гумор – життєва сила, що помагає долати нужду* [4, с. 115]; *Бреше не чоловік, а нужда* [4, с. 178] та інші.

4. Початковий [j] відповідно до староукраїнських [o], [y]: *єдина, єдино, єдине* (в значенні іменника), *єство, єднують, єдиnorodний, єдиномисліє, юдоль*. – *Коли маєш жінку за єдину, то й вона служить єдино тобі* [4, с. 13]; *Мої оповідки про птиць, про сих дрібних янголів, що єднують землю і небо...* [4, с. 67]; *Се – єдиnorodний упорядкований розвій, стрункий і мудрий у своїй заснові* [4, с. 72]; *У цьому, власне, й корінь його (Світована) простої й рятівної науки: шукати врадування, вилуцтити з соломи нашої юдолі зерно радості і передавати це словом* [4, с. 5]; *юдоль – «долина; яр, балка»* [1, с. 299] та інші.

Використання старослов'янізмів, переважно абстрактних назв, в аналізованому творі додає прадавнього, а отже, мудрого й величного в трактуванні простих, але таких важливих істин.

Текст книги «Синій зошит» насичений старослов'янізмами, що вирізняються з-поміж інших слів за допомогою словотвірних особливостей, до яких належать такі:

1. Префікси:

а) **воз-, вос-** (возмога, воскресати, самовоскресний) – *Думкою народжуємося і воскресемо* [4, с. 59]; *Якщо птиця знає, куди їй летіти за тридев'ять морів, і знає час своєї кончини, ... що тоді казати про возмогу людини?...* [4, с. 73]; *Дві природи зближуються наживо, відкриваючи обнадію завтрашнього дня. Бо се заховано в самовоскресній силі землі* [4, с. 139] (у прозовому полотні кількість старослов'янізмів із названими префіксами обмежена);

б) **пре-, при-** (пречистий, Пречиста (іменник), предивний, прилюбний, прилюбна, прилюбне) – *Дослухаймося, як кличе нас природа. Небо – пречистим безміром* [4, с. 41]; *Вони (гриби) відкри-*

лися мені, як цілком особний світ у предивному царстві Лісу [4, с. 159]; *Кажучи про довгожителство (мені прилюбне давнє слово довгоденствіє), мусимо оголосити три головні поживи, які крадуть нашу молодість...* [4, с. 165];

в) **со-, су-** (сотворіння, сотворення, сотворений, сотворити, сокрушений, сокрушати, согірший, сугірший) – *Чоловік здвигнув плечима: «Та як ... Скотинка, яка не є, – а Боже сотворіння ...»* [4, с. 22]; *Він знав межі, бо прожив багато, а ще більше сотворив духом* [4, с. 81]; *Те, що вдалося сотворити, спочатку прийми душею сам* [4, с. 84]; *В ріці життя будь радше островом, ніж берегом. Його течія не сокрушає, обходить* [4, с. 87]; *Ніхто з нас не ліпший і не сугірший за иншого* [4, с. 131]; *Здалеку всі люди не согірші* [4, с. 180] та інші;

г) **пред-** (представа, предковічний) – *Перед каменем я схиляюся ледве не в язичеській пошані. Бо в ньому предковічної тайни більше, ніж у чомусь иншому* [4, с. 48]; *«Що ви шукаєте на тих дорогах?» – ізнов допитують... Знайти таку красу, яку й представа не намалює* [4, с. 132] (спостережено лише два приклади);

г) **все-** (всевидящий, Всевишній, вселюдний, вселюдський, всеочищаючий, всепоглинаючий) – *Люблю місяць за мовчання всевидящого ока* [4, с. 37]; *А далі, опершись на твердь зрілості, залишив лише одне – «Сократ». Поки й те ім'я не заступило инше в своїй всепоглинаючій силі Духу – Ісус* [4, с. 39]; *Будучи вселюдним чоловіком, я навчений поважати всяку іду* [4, с. 70]; *Єдине сито для чистого просіву – всеочищаюча любов* [4, с. 106]; *Над прірвою жури довіряймо Всевишньому* [4, с. 107] та ін.

Виокремлена лексика біблійного змісту є яскравою стилістичною рисою досліджуваного твору М. Дочинця, що надає урочистості й духовної настанови, прославляючи любов до Бога й людини.

2. Іменникові суфікси:

а) **-знь** (приязнь, неприязнь, боязнь) – *...звірі майже поголовно відчували мою нутрянну приязнь і бажання їм добра* [4, с. 41]; *Найбільше багатство – добра родина, в якій панує порядок, мир і приязнь* [4, с. 76]; *Легкі душі легко збурити і розвіяти по світу. Бо в них немає Бога, чуття материзни, боязни смерті* [4, с. 126] та інші;

б) **-ств-** (багатство, братство, вітцівство, боголюбство, дійство, дитинство, князівство, довгожителство, лукавство, панство, приятельство, рабство, священнодійство, учительство, царство, чародійство) – *«Хто були ваші вчителі?» «Чиста*

правда – святі. Діти. Бо для мене **дитинство** – найвища святість» [4, с. 61]; Відповідати, не ска-
завши нічого, се **лукавство** [4, с. 82]; **Багатство**
і бідність – не в кишені, а в голові [4, с. 145];
Незбагненно файний ліс уночі, в **священнодійстві**
трьох чародіїв: місяця, воздуха і земного віддиху
[4, с. 103]; Бери повними пригорщами зароблені
скарби й неси у своє маленьке **царство** [4, с. 140];
Пам'ятайте, що **вітцівство** – се захист і при-
знання [4, с. 158] та інші;

в) **-ин(я), -ин(а)** (гординя, гадина, глибина,
гостина, животина, істина, вотчина, поточина,
кончина, більшина, храмина) – *Монах Гла-
рій... якось сказав: «Будь безтурботний, як ся
квітка... під каменем істини»* [4, с. 58]; *Слухаю
вечорами жабині скрекоти на озері – виразні,
лункі, різної тональності й глибини* [4, с. 51];
Та я був людиною, а не животиною... [4, с. 70];
Князя вотчина [4, с. 103]; *Ведмедиця, коли
зачує кончину, родить у барлогу двійню*
[4, с. 31]; *Більшина людей навіть не здогаду-
ється, які вони сильні в своїй слабості... Як
поточина, що перерізає гору...* [4, с. 78]; *Не
впускаю в нього (серце) марницю очікувань
і руїну кривд, отруту заздрощів і цвіль гордині*
[4, с. 151] та інші;

г) **-тв-** (битва, битви, жертва, жертви, молитва,
пожертва, пожертви) – *...се були не втрати –
а набутки, не поразки – а пожертви, не розча-
рування – а досвідчення* [4, с. 14]; *Заголовна моя
молитва та, що заповідана римським вояком
Пахомієм...* [4, с. 65] та інші;

г) **-тель** (Вчитель (Бог, Ісус), вчителі, учитель,
учителі, навчитель, приятель, спасителі, ціли-
тель) – *В Ісуса ... Не було шкіл, а Його звали Вчи-
телем. Не було ліків, а Його називали цілителем*
[4, с. 80]; *Люди, що прожили день у мирних занят-
тях, – будівничі і спасителі світу* [4, с. 118]; *Мій
навчитель уважав головними засадами довгожи-
тельства оріхи, всякий овоч і всякий плід на столі*
[4, с. 120] та інші;

д) **-ость** (жимолость, малость, самость, сла-
бость, сласть, смиренность, сродность) – *Так
великість учителів вела мене до власної малости.
Малости, яка підносить* [4, с. 39]; *Україна дозрі-
ває до самости* [4, с. 61]; *Видів стійких в опори
болю, не зломлених муками і терплячих, красивих
і гідних у смиренности...* [4, с. 65]; *Так ув'язаний
живий світ, що кожда його частка має подо-
вження сродности в інших частках* [4, с. 74–75]
та інші;

е) **-иц-, -ниц-** (вдовиця, здравиця, седмиця,
церквиця, облюблениця, «огняниця», родильниця,

дивниця, супружниця) – *Любив казати застольну
здравицю...* [4, с. 51]; *Світло очей моїх – так
давно казали про облюбленицю; Коли муж скром-
ний і відданий, як слуга, а супружниця обходить
його, яко князя* [4, с. 76]; *Казав смішковито: «Не
біда вмерти. Біда – залишити вдовицю»* [4, с. 99];
*У важкі роди треба стрілити біля вуха родиль-
ниці...* [4, с. 100] та ін.;

Такі назви осіб жіночої статі, створені за
старослов'янськими моделями, виконують осо-
бливу стилістичну функцію, надаючи розповіді
урочисто піднесеного звучання, засвідчують
шанобливе ставлення до жінки;

є) **-ник-, -ик-** (безбожник, знатник, насель-
ник, печерник, праведник, празник) – *Ще той
зек-солдат запам'ятався мені висловом: «В око-
пах немає безбожників»* [4, с. 54]; *Той знатник
надався нам далеким родаком* [4, с. 78]; *Правед-
ник Йон не нарікав на неймовірні, незрозумілі для
інших випробу...* [4, с. 85];

ж) **-ин-, -анин-, -янин-** (господин, гречанин,
горянин, самарянин (від Самарія – столиця Пів-
нічного, або Ізраїльського царства [1, с. 310])) –
В Ісуса не було слуг, а Його називали господином
[4, с. 80]; *Я – горянин. І характерність моя –
горянська* [4, с. 9];

з) **-ець** (вітець, отець, купець, ловець, світець,
старець, Творець) – *Купець постійно купував
у вдатного майстра вази і добре за них платив*
[4, с. 46]; *Я довго над тим думав і склалося таке:
«Патріотизм – це отець, що йде до свого вітця
і веде своїх дітей»* [4, с. 59]; *...служба людська
в тім, аби славити своїм творенням Творця*
[4, с. 64]; *«Вік мій, – посмішкувався старець, –
ще молодецький, як наш рід. Маю сто без трьох
літ...»* [4, с. 98] та інші

Отже, аналізовані слова старослов'янського
походження зберігають свої традиційні функції,
але водночас використовуються в мовній палітрі
твору для надання розповіді особливого боже-
ственного, а тому переконливого й настановного
звучання, урочистості.

3. Дієприкметникові суфікси **-ущ-, -ющ-, -ящ-**
у прикметниках сучасної української мови: *суще*
(субстантивоване слово), *живлющий, цілющий,
всевидящий, путящий, світлящий*. Наприклад: *Все,
що ми робимо корисного, є збереженням суцього*
[4, с. 12]; *Люблю ніч за живлющі сутінки* [4, с. 37];
*Себе можна пізнати лише через Бога, через Його
всевидяще око* [4, с. 56]; *Я й віддаю, вертаю, що
набрав. Від сього мої дні світлящі* [4, с. 80]; *Пер-
ший – розум від матери. Другий – розум учености.
Третій – розум від путящого життя* [4, с. 84];

Крапельна такої «огняниці» – на правду цілюща зажива [4, с. 127] та інші.

4. Складні слова з першими компонентами старослов'янського походження благо-, бого-, брато-, добро-, зло-, любо-, миро-, перво-: *благобудні, благоволити, благовоління, благодатний, благодать, благословенний, благословення, благохотіння, благочестивий, братолюбіє, доброчесний, доброчесність, боголюбний, богословський, боголюбство, зловорожий, любомудріє, миротворний, первовидження*, наприклад: *Розумний дурному толерує й благоволить* [4, с. 40]; *Кілька змигів благодатної краси* [4, с. 69]; *Нерви впокорує і вберігає стягання духу, благочестивий устрій життя, <...> захорона від зловорожого світу. А мозок повинен мати роботу, як і руки. Освіжає його читання Письма і книг любомудрія* [4, с. 88]; *... я вірю в боголюбний, плодоносний дух українців* [4, с. 52]; *«Так, належу до братства трав'яного, ягідного, деревного, вільного і миротворного...»* [4, с. 71]; *Досвід первовидження на правду дає знаття, які пояснити тяжко. Та чи й треба?* [4, с. 100] та інші.

Зазначимо, що лексеми з такими компонентами додають оповіді божественного, «високого стилю», а тому читач по-особливому сприймає поради чи настанови, відшукуючи духовність та істинність у життєвих історіях.

Висновки і пропозиції. Отже, старослов'янізми чи слова, утворені за зразком старослов'янської мови, є цікавим джерелом для лінгвостилістичних і культурологічних досліджень із проєкцією на опис ідіостилю письменника. Актуальність теми пов'язана також із необхідністю аналізу питань, пов'язаних із процесом переходу лексики з пасивного стану в активний, потребою в уточненні функцій старослов'янізмів у літературному творі або ж загалом у творчості письменника. Старослов'янізми слугують стилістичним засобом надання розповіді особливого божественного, а отже, переконливого й настановного звучання, урочистості, мудрого й величного в потрактуванні простих, але важливих для людини істин. Перспективним вважаємо дослідження власне лексичних старослов'янізмів як риси ідіостилю М. Дочинця.

Список літератури:

1. Белей Л. О., Белей О. О. Старослов'янсько-український словник. Львів : Свічадо, 2001. 331 с.
2. Гнатюк Л. П. Старослов'янська мова. Практикум : навчальний посібник для студентів філологічних спеціальностей. Київ, 2015. 249 с.
3. Дочинець М. І. Карби і скарби. Посвіт карпатського світу. Харків : Книжковий «Клуб Сімейного Дозвілля», 2015. 288 с.
4. Дочинець М. І. Синій зошит. Аркуші днів світлящих. Мукачево : Карпатська вежа, 2015. 184 с.
5. Зінченко С. В. Старослов'янізми в мовній картині світу Пантелеймона Куліша. *Література та культура Полісся*. Серія «Філологічні науки». № 96. URL: <https://lib.ndu.edu.ua/dspace/bitstream/123456789/1379/1/6.pdf>.
6. Корнієнко С. І. Старослов'янізми в поемі І. Франка «Смерть Каїна» (семантичний і стилістичний аспекти). URL: https://visnykznu.org/issues/2010/fil_2010_1/210-215.pdf.
7. Корнієнко С. І. Стилістична багатобарвність старослов'янізмів у різних жанрах художньої літератури. *Актуальні проблеми слов'янської філології. Серія: Лінгвістика і літературознавство*. URL: <https://litmisto.org.ua/?p=25284>.
8. Корнієнко С. І. Створення сатиричних, іронічних та гумористичних ефектів засобом змішування урочисто-піднесеної старослов'янської лексики з народно-розмовною мовою (на матеріалі творчості письменників ХІХ ст.). *Актуальні проблеми слов'янської філології*. Київ : Знання України, 2002. С. 9–18.
9. Корнієнко С. І. Функції старослов'янізмів у біблійних творах І. Я. Франка (на матеріалі поем «Мойсей» та «Іван Вишенський»). *Актуальні проблеми слов'янської філології*. Київ : Знання України, 2006. С. 123–129.
10. Мельник Я. Г., Лозарович О. М. Церковнослов'янська мова. Івано-Франківськ : Видавець Третяк І. Я., 2008. 244 с.
11. Мороз Т. В. Старо(церковно)слов'янізми як джерела мови творів Т. Шевченка та біблійних перекладів П. Куліша. *Науковий вісник Ужгородського університету. Серія : Філологія. Соціальні комунікації*. 2014. Вип. 1. С. 346–349.
12. Нестеренко Т. А. Старослов'янізми в прозі Винниченка (на матеріалі повісті «На той бік»). *Наукові записки. Серія: філологічні науки*. Вип. 142. URL: <https://dspace.cuspu.edu.ua/jspui/bitstream/123456789/1576/1/>.
13. Семиряк В. Д. Старослов'янська лексика крізь призму пізнавальної функції мови. *Вісник Запорізького національного університету : збірник наукових статей. «Філологічні науки»*. Запоріжжя : ЗНУ, 2006. № 2. С. 228–230.

14. Тимошик І. Г. Старослов'янізми у тексті Святого Письма П. Куліша та І. Пулюя. *Проблеми слов'янознавства*. Львів, 2000. № 51. С. 243–244.
15. Хабургаев Г. А. Старославянский язык. Москва : Просвещение, 1986. 288 с.
16. Яцьків М. Ю. Фразеологія художньої прози закарпатоукраїнських письменників Мирослава Дочинця та Дмитра Кешелі: лінгвокультурологічний аспект : дис. ... канд. філол. наук : 10.02.01. Ужгород, 2021. 244 с.

**Kovalenko N. D., Mozoliuk O. M. OLD SLAVONIC UNITS IN THE WORK
“BLUE NOTEBOOK. SHEETS OF SHINING DAYS” BY MYROSLAV DOCHYNETS**

In the article the Old Slavonic units, which are distinguished by phonetic and word-forming features, in the book “Blue Notebook. Sheets of Shining Days” by Myroslav Dochynets, as a source of stylistic coloring and expansion of evocative and expressive possibilities of text components are researched. The problems and language of the works by Myroslav Dochynets, a modern Transcarpathian Ukrainian writer; interest philologists in their originality and expressive individuality, where the historical memory of the people and the linguistic and cultural peculiarities of the nation are preserved through words. The work “Blue Notebook” reveals Old Slavonic units, which still retain the South Slavonic features, the most important of which are phonetic and word-forming ones.

The use of Old Slavonic units, mostly abstract names, in the analyzed work add an ancient, and therefore wise and majestic in the interpretation of simple but such important truths. Selected vocabulary of biblical content with the prefixes все- (всевидающий, Всевишний, вселюдный, вселюдський, всеочищающий, всепоглинающий), пре-, при- (пречистий, Пречиста, предивний, прилюбний, прилюбна, прилюбне, суфікса -тель (Вчитель (Бог, Ісус), навчитель, спасителі, цілитель) is also a bright stylistic feature of the researched work, which provides solemnity and spiritual guidance, glorifying the love of God and man.

The names of persons, created according to the Old Slavonic models with the suffixes -иц-, -ниц- (вдовиця, облюблениця, родильниця, супружниця), perform a special stylistic function, giving the stories a solemn and sublime meaning, testifying to the respect for women.

Thus, Old Slavonic units or words, modeled on the Old Slavonic language model, testify to the process of vocabulary transition from passive to active, serve as a stylistic means of giving the story a special divine, and therefore convincing and instructive meaning, solemnity, wise and majestic in the interpretation of simple, but important human truths.

Key words: *vocabulary, stylistic function, Old Slavonic unit, phonetic feature, word-forming feature, M. Dochynets.*